

Pasaulio lietuviai liūdi netekę Lietuvos vardą garsinusio legendinio menininko Jono Meko

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė liūdi išėjus avangardinio kino kūrėjui, poetui ir publicistui Jonui Mekui.

Jonas Mekas gimė 1922 m. gruodžio 24 d. Semeniškiuose, Papilio valsčiuje, Biržų apskrityje. 1943 m. baigė Biržų gimnaziją. 1944 m. pasitraukė iš Lietuvos, su broliu Adolfu buvo 8 mėn. kalinami priverstinių darbų stovykloje Elmshorne, Vokietijoje. 1946-1947 m. Mainzo universitete studijavo filosofiją ir literatūrą. 1946-1948 m. su Leonu Lėtu (Adamkevičiumi), Algirdu Landsbergiu bei broliu Adolfu Meku leido avangardistinį žurnalą „Žvilgsniai“. Gyvendamas stovykloje Kaselyje, 1948 m. pirmą kartą išleido poezijos rinkinį „Semeniškių idilės“.

1949 m. išvyko į JAV. Apsistojęs Niujorke netrukus pradėjo filmuoti savo ir kitų emigrantų gyvenimo įvykius, susidomėjo avangardistiniu kinu, įsitraukė į Jurgio (Georgo) Mačiūno inicijuotą menininkų judėjimą „Fluxus“. Bendravo ir dirbo su J. Mačiūnu, A. Warholu, J. Lennonu, Y. Ono, S. Dali. Dirbdamas Niujorko fabrikuose su broliu laisvą laiką skyrė literatūrinei ir kino kūrybai, kino kritikai. Nuo 1954 m. leido ir redagavo kino žurnalą. „Film Culture“, 1955-1957 m. redagavo mėnesinį kino laikraštį „Intro Bulletin“, nuo 1958 m. - žurnalo „Village Voice“ skyrių „Movie Journal“. Straipsnius apie kiną spausdino leidiniuose „Cinemas“, „Films in Review“, „Film Book“, „Cinema“. Taip pat dėstė įvairiuose kino meno institutuose. 1962 m. su kitais įkūrė Kino kūrėjų susivienijimą, 1964 m. - „The Filmmakers' Cinematheque“, kurio direktorius buvo iki 1970 m. Tais pačiais metais įkūrė Filmų antologijos archyvą Niujorke, kuriame buvo kaupiama medžiaga apie avangardinį kiną ir jo kūrėjus. - vieną didžiausių avangardistinio kino archyvų pasaulyje.

2003 buvo įvertinti Jono Meko nuopelnai garsinant Lietuvos vardą, puoselėjant ir plėtojant tarpvalstybinius santykius. Jonui Mekui buvo įteiktas Lietuvos valstybinis apdovanojimas - ordino „Už nuopelnus Lietuvai“ Didysis kryžius. 2007

m. J. Mekui Prezidentas Valdas Adamkus suteikė Lietuvos Respublikos pilietybę. 2008 m. už nuopelnus meno ir mokslo srityse Austrijos Menų komiteto sprendimu įteiktas aukščiausias Austrijos apdovanojimas – Pasižymėjimo ženklas. Jį įteikė Austrijos prezidentas Heinzas Fisheris. Gavęs šį apdovanojimą, J. Mekas taip pat tapo Austrijos Menų komiteto nariu.